

เนื้อหาสาระของการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษากระบวนการกลายมาเป็นแม่ที่เลี้ยงลูก โดยลำพังในสังคมไทยในลักษณะที่เป็นกรณีศึกษา โดยใช้กรอบคิดและวิธีวิทยาแนวสตรีนิยม ผลการศึกษาพบว่าสังคมปีศาจไทยแบบไทย “ความเป็นแม่” ถูกประกอบสร้างให้เป็นลักษณะประจำเพศของผู้หญิงทำให้คนส่วนใหญ่เชื่อว่า “ความเป็นแม่” ผูกติดอยู่กับ “ความเป็นผู้หญิง” และเป็นบทบาทตาม “ธรรมชาติ” ที่ผู้หญิงปฏิเสธไม่ได้ ในขณะที่ “ความเป็นแม่” โดยทั่วไปแล้ว ถูกประกอบสร้างให้เป็นสถาบันที่สังคมต้องยกย่อง แต่สังคมก็ประกอบสร้าง “ความเป็นแม่ที่ไม่ดี” เอาไว้กำกับผู้หญิงด้วย การเป็นแม่ที่เลี้ยงลูกโดยลำพัง เป็นภาวะที่อยู่ก้ำกึ่งระหว่าง “ความเป็นแม่ที่ดี” กับ “ความเป็นแม่ที่ไม่ดี” ซึ่งมักถูกประทับตราว่าเป็น “ผู้หญิงไม่ดี” และการเป็น “เมียที่ไม่ดี” จึงต้อง “ถูกทิ้ง” ให้เลี้ยงลูกคนเดียว อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบอีกเช่นกันว่า หากจะเข้าใจกระบวนการของการเป็นแม่ที่เลี้ยงลูกโดยลำพังได้อย่างลึกซึ้งแล้ว จะต้องเข้าใจกระบวนการทั้งหมดของการ **กลายมาเป็นแม่ที่เลี้ยงลูกโดยลำพัง** โดยมีมิติมุมมองหลักว่ากระบวนการดังกล่าวนี้เกิดขึ้นบนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศ/เพศภาวะที่สังคมปีศาจไทยประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อควบคุมเพศวิถีของผู้หญิง กระบวนการนี้สร้างความเจ็บปวดทรมานและความทุกข์ทรมาน พร้อมทั้งประทับตราบาปให้กับผู้หญิง ในขณะที่ผู้ชายไม่ได้รับผลกระทบแบบเดียวกัน กระนั้นก็ตามผู้หญิงก็เชื่อว่ายอมให้ตนตกอยู่ในฐานะ “ผู้กระทำ” โดยสังคมปีศาจไทยและผู้ชายแต่ฝ่ายเดียวหาไม่ ผู้หญิงได้ลุกขึ้นต่อสู้-ต่อรองด้วยการเลือกใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมหลายชุดที่เธอเห็นว่ายังคงเปิดพื้นที่ให้กับการสร้างตัวตนของเธอตามกาลเทศะที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมกับนำประสบการณ์เหล่านั้นมากำหนดนิยามความเป็น “ผู้หญิงที่ดี” และ “แม่ที่ดี” ด้วยตัวเธอเอง ในลักษณะที่เกิดการผสมผสานระหว่างสิ่งที่สังคมปีศาจไทยประกอบสร้างขึ้นมากับการตีความและหรือการให้ความหมายใหม่ของสิ่งเหล่านั้นผ่านทางประสบการณ์ของเธอ การต่อสู้-ต่อรองเช่นนี้ทำให้เธอนิยามตนเองและทำให้ผู้คนรอบข้างยอมรับเธอว่าเป็น “แม่ที่ดี”

This thesis is aimed to study the process of becoming a single mother in Thai society. The study is conducted with a case study using feminist framework and methodology. The study reveals that in patriarchal Thai society, “motherhood” is the construction of gender which consequently leads to the belief that “motherhood” is attached to “femininity” and thus a “natural” role women cannot deny. Even though “motherhood” is generally constructed as highly praised institution society has at the same time a control over women by constructing “bad motherhood”. Single mother is the borderline between “good” and “bad” motherhood. These women are normally labeled as “bad women” and “bad wives” who deserved to be “abandoned” and raise children on their own. Nevertheless, the study shows that to have a better insight of being a single mother, it is essential to understand the whole process of **becoming** a single mother. This process is based on gender power relations constructed by patriarchal society as a tool to control women’s sexuality. To women, this process creates pain, sufferings and stigma whereas men are not similarly affected. However, women are not completely submissive as “victims” of patriarchal society and men. They resist and negotiate, using series of social relations considered to serve as space where they can create their selves over changing time and space. With such experiences, they construct their definitions of “good women” and “good mother” by merging what is constructed by patriarchal society with their own interpretation and definitions derived from their experiences. Such resistance and negotiation allow them the opportunity to define themselves and, at the same time, the society’s acceptance as “good mother”.